

Letno vsebinsko poročilo Kulturnega društva Gmajna za leto 2024

Kulturno društvo Gmajna
Dolenjska cesta 128, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <https://push-forward.org/kdgmajna>

Kontakt: kdg@gmail.com

Datum priprave poročila: oktober 2026

Kulturno društvo Gmajna (KDG) je v letu 2024 povezovalo skupnostno delo, izobraževanje in zagovorništvo pravic migrantov. Društvo je nadaljevalo izvajanje projekta GEtCoheSive, v sodelovanju z ADRO Slovenija in Društvom Medkulturni dialog pripravilo javno pobudo za izboljšanje programov učenja slovenščine, začelo izvajati nov projekt EMV-LII ter v prostoru Info-Office (Ulica Vide Pregarčeve 11, Ljubljana) in drugod organiziralo vrsto izobraževalnih in kulturnih dogodkov. Poročilo predstavlja zgolj vsebinsko delo društva.

Leto 2024 v številkah – izbrani podatki

- **12 zahtev** za izboljšanje programov učenja slovenščine za tujce, zbranih v javni pobudi in peticiji (junij 2024).
- **8 organizacij**, ki so podprle pobudo za izboljšanje programov učenja slovenščine.
- **1 raziskava** o stanovanjskih razmerah migrantov v Sloveniji, izvedena skupaj z iniciativo Najemniški SOS (november 2024).
- **1 javna skupščina** o stanovanjskih izzivih migrantov (4. december 2024).
- **4 izobraževalni in kulturni dogodki** v okviru programa EMV-LII (oktober–december 2024).

Projekt GEtCohesive

KDG je v letu 2024 nadaljevalo izvajanje projekta GEtCohesive – Governance Enhancement for Cohesive Societies (2023–2026), ki ga sofinancirata Evropska unija v okviru programa Interreg Srednja Evropa in Evropski sklad za regionalni razvoj. Projekt se osredotoča na vključevanje ranljivih skupin v odločanje na lokalni ravni s krepitvijo participativnega upravljanja. Vodja projekta pri KDG je Aigul Hakimova. V okviru projekta so bile podprte tudi dejavnosti, predstavljene v nadaljevanju: raziskava in javna skupščina o stanovanjskih razmerah migrantov ter javna pobuda za izboljšanje programov učenja slovenščine.

Več o projektu GEtCohesive: <https://www.interreg-central.eu/projects/getcohesive/>

Projekt EMV-LII

Oktobra 2024 je KDG predstavilo projekt EMV-LII – Empowering Migrant Voices for Local Integration and Inclusion. Projekt temelji na izkušnjah projekta EMVI (2022–2023), pogloblja in krepí že preizkušene metode udeležbe migrantov pri oblikovanju lokalnih strategij vključevanja ter jih razširja na nove države in lokalne oblasti. Metode vključujejo svetovalne svete migrantov, srečanja za izpostavljanje vprašanj, portal za e-participacijo, zagovorništvo, ki ga vodijo migranti, in politične okrogle mize. Projekt sofinancira Evropska unija v okviru programa AMIF, v partnerstvu pa je 19 organizacij, lokalnih in regionalnih oblasti ter migrantskih organizacij iz sedmih držav članic (Avstrija, Nemčija, Grčija, Italija, Slovenija, Hrvaška in Luksemburg) ter evropski partner iz Bruslja. Slovenski partnerji so Mirovni inštitut, KD Gmajna, SOS in Mestna občina Ljubljana. Posebna pozornost je namenjena osebam, ki potrebujejo mednarodno zaščito, mladim migrantom in ženskam.

Izobraževalni in kulturni dogodki EMV-LII

3. oktober – Vsak tujec je najbolj dobrodošel gost. V Info pisarni je arhitektka Asel Yeszhanova predstavila projekt Nomadske jurte in nomadske tradicije Kazahstana pred sovjetsko dobo ter način, kako so se ohranile in razvijale. Delavnica je bila namenjena migrantom za krepitev veščin skupnostnega organiziranja in sodelovanja pri lokalnih strategijah vključevanja. Udeleženci in gostja so v Centru Rog skupaj postavili jurto.

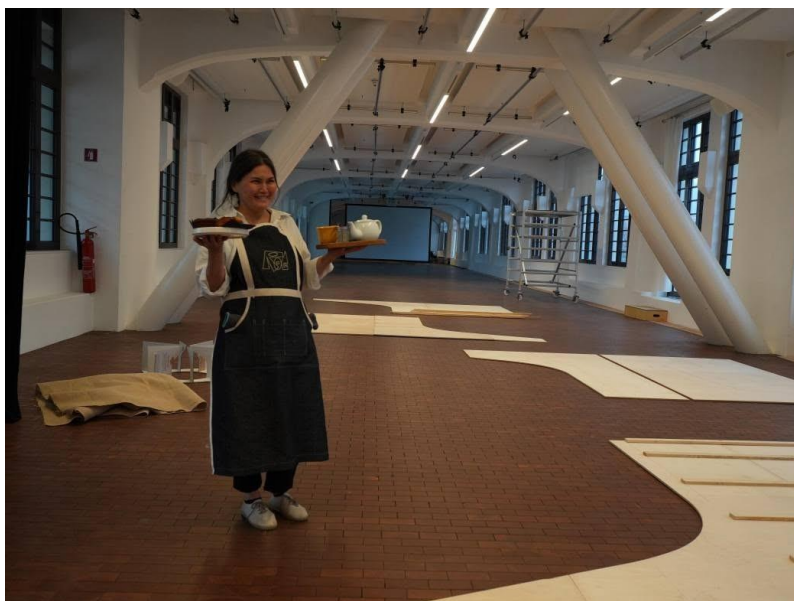

Foto: Delavnica Vsak tujec je najbolj dobrodošel gost, oktober 2024, Ljubljana.

10. oktober – Globalni boji: pogovor o odporu. V Pritličju v Ljubljani je potekal skupni pogovor ob knjigi *Beyond Molotovs: A Visual Handbook of Anti-Authoritarian Strategies*, ki predstavlja gibanja odpora po svetu in vključuje tudi izbrane pesmi z balkanske migrantske poti avtorja A. Nane (Infokolpa). Sodelovali so urednika knjige Börries Nehe in Aurel Eschmann, Hasan Alhallaq (Infokolpa) ter Ahmed Bouldan in Asel Yeszhanova, ki so predstavili gibanja odpora v Maroku in Kazahstanu. Pogovor sta moderirala Saša Hajzler (Inštitut za novejšo zgodovino) in Katja Utroša (KDG).

28. november – Mejne tehnologije in človekove pravice. V Info pisarni je preiskovalni novinar Uroš Škerl Kramberger poročal o regionalnem usposabljanju Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR) v Beogradu. Predstavitev je zajela pravne vidike migracij in človekovih pravic, delo grške organizacije Homo Digitalis, ki spremlja mejne tehnologije, ter metode dokumentiranja poškodb, ki jih povzročijo varnostniki na mejah. Zaher Amini je predstavil konferenco Border Violence Monitoring Network o mejnih tehnologijah v Solunu, na kateri so obravnavali baze podatkov o priseljevanju, zbiranje podatkov in nadzor v okviru migracijske politike EU. Dogodek je bil del pravnega programa usposabljanja EMV-LII.

November–december – Delavnice o vključujoči šolski prehrani. KDG je skupaj z ADRO Slovenija, Društvom Medkulturni dialog in projektom BODE+ pripravilo serijo zagovorniških delavnic za migrantke z naslovom Vključujoče izobraževanje, vključujoča šolska prehrana, ki so ženske usposobile za javno nastopanje in organiziranje, da bi šolski obroki enakovredno upoštevali prehranske potrebe otrok iz različnih kulturnih okolij. Na delavnici 3. decembra sta svoje izkušnje predstavila Ela Porić iz Muslimanske skupnosti v Sloveniji, ki je predstavila raziskavo 2024 med 1.840 starši o zagotavljanju obrokov brez svinjine v šolah, in Zmago Godina, predsednik Krščanske adventistične cerkve v Sloveniji, ki je predstavil poglede adventistične skupnosti na rastlinsko prehrano. Starši so v sklepni delavnici delili izkušnje, med ključnimi težavami pa izpostavili pomanjkanje enotnih pravil in neenotno izvajanje po šolah. Udeleženci so se dogovorili za pripravo javne pobude in peticije, sodelovanje z odločevalci in šolami ter posodobitev občinskih in nacionalnih smernic, ki naj upoštevajo kulturne, verske in etične prehranske potrebe.

Foto: Zagovorniška delavnica o vključujoči šolski prehrani, 2024, Ljubljana.

Več o projektu EMV-LII: <https://diaspora-participation.eu/>

Javna pobuda in peticija za izboljšanje programov učenja slovenščine

Junija 2024 so migrantke in migranti v okviru projekta BODE+, v sodelovanju z ADRO Slovenija, Društvom Medkulturni dialog in KD Gmajna ter ob podpori projekta GEtCoheSive, pripravili javno pobudo in peticijo z 12 zahtevami za učinkovitejše vključevanje oseb z izkušnjo preseljevanja, s poudarkom na programih učenja slovenščine. Pobudo so podprli ADRA Slovenija, Društvo Medkulturni dialog, KD Gmajna, Zavod APIS, Mirovni inštitut, Slovenska filantropija, Kulturni center Danilo Kiš in Infokolpa.

Pobuda se je navezovala na vladno Strategijo vključevanja tujcev, ki niso državljani EU, sprejeto novembra 2023, in opozorila na nezadostno strukturno podporo za izvajanje tečajev in izpitov. Med zahtevami so hitrejši dostop do tečajev, več brezplačnih ur za osebe iz neslovanskih jezikovnih okolij (vsaj 1.000 ur), manjše in homogene skupine, več poudarka na konverzaciji, več brezplačnih tečajev za višje ravni in strokovni jezik, prilagojeni tečaji za starejše in zaposlene, vključitev kulturnih mediatorjev ter boljše obveščanje o tečajih. Pobuda je posebej opozorila na zahtevi po znanju jezika za pridružene družinske člane in za iskalce zaposlitve, prijavljene na Zavodu za zaposlovanje, ter zahtevala brezplačne in intenzivne tečaje najkasneje tri mesece po prihodu v Slovenijo.

Stanovanjske razmere migrantov

Novembra 2024 je KDG objavilo poročilo »Adequate Housing and Migrants in Slovenia« (Ustrezno bivanje in migranti v Sloveniji), pripravljeno z iniciativo Najemniški SOS. Poročilo obravnava stanovanjske razmere v Sloveniji s poudarkom na državljanih tretjih držav, vključno z migrantskimi delavci, upravičenci do mednarodne zaščite in njihovimi družinami, kratko pa se dotakne tudi razmer prosilcev za azil. Opozarja, da migranti, ki predstavljajo okoli 10 % prebivalstva in 15,8 % zaposlenih, naletijo na omejeno ponudbo stanovanj, visoke najemnine in slabe bivalne razmere, kar pogosto vodi v prostorsko izključenost.

Foto: Transparent »Housing for all! Stanovanja za vse!« v okviru skupščine o stanovanjskih izzivih migrantov, 2024.

4. december – javna skupščina Stanovanja za vse. KD Gmajna in Infokolpa, ki sta aktivni v iniciativi Stanovanjski blok, sta v dvorani Edvard v Ljubljani organizirala javno skupščino o stanovanjskih izzivih migrantov, ki jo je podprl projekt GEtCoheSive. Skupščina je predstavila rezultate raziskave: prenatrpana in neprimerna stanovanja, previsoke najemnine, diskriminacijo, jezikovne ovire pri

iskanju stanovanj ter nizke prihodke. Opozorila je tudi, da migranti z dovoljenjem za stalno bivanje ne morejo zaprositi za neprofitna ali javna najemna stanovanja. Program je vključeval predstavitve, razpravo in oblikovanje konkretnih predlogov za izboljšanje stanovanjske politike. K sodelovanju sta bila povabljeni predstavnika Ministrstva za solidarno prihodnost in Mestne občine Ljubljana.

Foto: Javna skupščina Stanovanja za vse, 4. december 2024, Ljubljana.

Usmeritve za naslednje leto

V letu 2025 bo društvo nadaljevalo izvajanje projektov EMV-LII in GEtCoheSive ter krepilo sodelovanje z migrantskimi društvi, lokalnimi oblastmi in partnerskimi organizacijami. Iz delavnic o šolski prehrani izhaja načrt javne pobude in peticije za primerne šolske obroke za vse otroke, v prihodnjih mesecih pa društvo načrtuje nadaljevati tudi izobraževanja o pravicah in politikah, ki zadevajo migrante, ter delo za boljše stanovanjske in jezikovne razmere.